

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto; 40 kr. za pol leta. Naročniki „Slovenca“ ga dobivajo zastónj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu, naročnina in inserati pa opravištvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v sementiških ulicah št. 2. — Naznamilo stane 8 kr. za dvostopno petit-vrsto, če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat, in 15 kr., če se tiska trikrat. Večkratno tiskanje je še veliko ceneje.

Štev. 20.

V Ljubljani, 16. oktobra 1890.

Letnik III.

Shod slovenskih poslancev.

Dne 2. oktobra so se zbrali v Ljubljani poslanci iz vseh dežel, koder prebiva slovenski narod; od 62 povabljenih je bilo pričujočih 51 poslancev. Imeli so se dogovoriti o načelih, po katerih jim je postopati in o sredstvih, katere jim je rabiti, da toliko uspešneje zastopajo gmotne in duševne koristi slovenskega naroda v deželnih in v državnem zboru.

Ako hočemo Slovenci sploh v državi kaj veljati in kaj doseči od svojih pravic, treba je, da smo edini; zakaj malo nas je in ako se še ti ločimo med seboj v razne stranke, drug drugega oviramo pri skupnem delu; narod nima nobene veljave ne pri vladi in ne pri nasprotnikih, ker vedó, da bodo Slovenci brez vpliva, ako se prepirajo med seboj. To so spoznali tudi zbrani slovenski poslanci ter ob tej priliki povdarjali slogó, ki naj vlada v Slovencih. Želeli bi bili, da bi se bili naši poslanci o podlagi in o pogojih te sloge natančneje dogovorili, da bi bili poleg splošno izraženih načel dotaknili se praktičnih vprašanj, važnih za Slovence, ter pri teh pokazali, kako da razumevajo to slogó.

Poslanci so v tem oziru sklenili, da hočejo v državnem in v deželnih zbora skupno delovati in porabljeni vse moči v to, da se odstranijo krivice, ki se godé slovenskemu narodu.

Ker vlada nastavlja med Slovence take uradnike, ki ne znajo ali popolno nič ali pa le slabo slovensko govoriti, zato so zahtevali poslanci, da naj vlada imenuje samo take uradnike, ki znajo slovenski in ki tudi v resnici v domačem jeziku poslujejo s slovenskim ljudstvom. Da vlada to ložje

doseže, napravi naj za južno Štajarsko posebni oddelek štajarskega namestništva, naj ustanovi višje deželno sodišče v Ljubljani za slovenske pokrajine, in tudi višje šole, ali pravno akademijo, kjer se bodo učili pravniki v domačem jeziku v svojih strokah.

Žalostno je za Slovence, da morajo kaj tacega njih zastopniki še le zahtevati; ako bi bile pri nas razmere vravnane pravično, že davno bi Slovenci morali vse to vresničeno imeti.

Gledé na šole so poslanci zahtevali:

a) da se ljudska šola, namenjena odgoji slovenske oziroma istersko-hrvatske mladine, povsod vredi na podlagi verskega izpovedanja in z izključno materinim učnim jezikom, da se za njo potrebno učiteljsko osebje pridobi s primerno vreditvijo dotičnih učiteljišč ter da se šolsko nadzorstvo deželno kakor tudi okrajno izroča le nadzornikom, ki so slovenskega, oziroma hrvatskega jezika popolnoma zmožni.

Ravno isto velja gledé obrtnih šol, katerih ustanovitev naj vlada nadaljuje, v prvi vrsti pa naj popolni obrtno šolo v Ljubljani, obrtno šolo v Trstu pa tako preustroji, da se bode nekoliko predmetov podučevalo tudi v slovenskem jeziku.

b) Da se na novo oživotvori gimnazija v Kranji in popolni v višjo gimnazijo, ter da se napravijo slovenske vzporednice razun na gimnaziji v Mariboru tudi na gimnazijah v Celji, Gorici in Trstu, za hrvatsko mladino v Istri pa da se na novo otvori gimnazija v Pazinu s hrvatskim učnim jezikom, ali pa, da se vsaj napravijo hrvatske paralelke na državni gimnaziji v Pulji.

Vodstvo in nadzorništvo za slovensko in hrvatsko mladino namenjenih srednjih šol, oziroma paralelk, naj se izroča takim ravnateljem in deželnim šolskim nadzornikom, kateri so slovenskega, oziroma hrvatskega jezika zmožni v besedi in pisavi.

c) Deželni šolski svet v Gradcu in Celovcu naj se razdeli v dva oddelka, v slovenski in nemški.

d) Pravica absolviranih srednješolskih dijakov iz Dalmacije in Istre obiskovati vseučilišče v Zagrebu naj se raztegne tudi na mladeniče s Tržaškega, Goriškega, Kranjskega, Štajarskega in Koroškega.

Važno se nam zdi omeniti, da v tej zahtevi vsi slovenski poslanci priznavajo potrebo verske šole na podlagi materinega jezika, za katero je toliko tisoč Slovencev ob svojem času prosilo državno zbornico. Upamo, da zahteva verske šole v izjavi poslancev ni sama fraza, s katero bi motili slovenski narod, marveč da jo jim je narekovalo prepričanje. Imeli bomo kmalu priliko spoznati, kako da naši poslanci razumevajo to točko svojih zahtev, kateri mi pripisujemo največjo važnost. Ménimo namreč, da v prihodnje ne bo noben poslanec govoril za versko šolo, pri tem pa napadal

pismo škofov o verski šoli; zakaj verska šola je le ona, katero škofje, katero cerkev kot tako pripozna; v tem oziru treba se brezpogojno vklanяти naukom škofov vsakemu, kdor hoče biti res pravi katoličan; upamo pa, da bodo po tem sklepu poslancev tudi slovenski časniki porabili vsako priliko, da v smislu poslancev slovenskega naroda povdarjajo, pojasnjujejo in priporočajo korist in potrebo verske vzgoje. Ako je slovensko ljudstvo, ako so njegovi zastopniki v tej načelni točki jedini, tedaj in le tedaj je mogoča med nami toliko zaželjena in tako potrebna sloga. Ker so slovenski poslanci to zahtevo sklenili brez ugovora in soglasno, smemo se nadejati vzajemnega postopanja in delovanja v našem prihodnjem političnem življenju. Naloga slovenskih listov pa je, da pri vsaki priliki naglašajo in razlagajo ljudstvu in vladi zahteve, katere so stavili na tem shodu zastopniki vsega slovenskega naroda. Ko bi kedaj kak poslanec slovenski katerikoli točki teh zahtev nasprotoval, tedaj se je ločil od svojih tovarišev, ločil od svojega ljudstva, ki mu seveda v prihodnje ne sme skazati svojega zaupanja.

Kaj je novega po svetu?

Dné 14. oktobra so začeli *deželni zbori* po Avstriji svoje delovanje. Kranjski se bo vzlasti počel

z deželno bolnišnico in z gradnjo dolenjske železnice. — Važno je, da so si združeni kristijani na

Listek.

Dedščina.

„Ti ne boš nikoli imel toliko, da bi spal pod svojo lastno streho“, tako mi je večkrat pripovedoval moj stric Martin, ako smo otroci tresli jabolka na sosedovem vrtu; drugi otroci so namreč ostali pod jablano, mene pa so silili na drevo; sedéda ko je sosed prihitel nas poditi, so stričevi otroci peté odnesli s polnimi žepi, jaz pa, ko sem priplezal z drevesa, dobil sem palic polna pleča. — Bil sem namreč v hiši svojega strica že od mladih nog; kajti prežgodaj so mi pomrli stariši in tako sem bil prava sirota tudi pri stricu. Za vse napake njegovih otrok trpeti sem moral jaz. Ako so otroci naredili kako škodo, bil sem jaz tepen drugim v svarilo; ako so se delili darovi, ostal sem jaz kot najporednejši brez njega; ako so imeli koga kam poslati, moral sem iti, jaz ker so mi rekli, da sem najpridnejši in da najbolj urno tečem.

Ni čuda, da sem postajal vedno bolj top za vse; nič me ni veselilo, nič žalilo; slaba vzgoja bila je vsega tega kriva. Ne vem kaj bi bilo z menoj, ko bi ne bil prišel nekega dne moj stari stric, ki je živel v pokoju v bližnjem mestu, v hišo Martinovo. Ta stari mož je bil bolehen, slabo oblečen; stričevi se niso mnogo ménili zanj, ker so vedeli, da za njim ne bodo nič dobili; dejali so sicer, da je skopuh, a da denar pri njem nima nobenega teka. Temu možu sem se jaz smilil, ko je videl, kako grdo z menoj, ravnaajo stričevi. Vzame me seboj; stari Martin je bil silno vesel, da se me je znebil; jaz pa tudi, takaj zdelo se mi je, kakor da bi me bil angelj rešil iz žalostne ječe. In dasi nisem imel pri starem stricu nič dobrega, vendar sem ga zelo rad imel in storil sem zanj vse, kar mi je bilo mogoče. Vodil sem ga na sprehod, ker je slabo videl, snail sem mu, kuhal, stregel mu, ker je bil popolno sam. Živela sva skromno, večkrat sem bil lačen, a kaj sem hotel, ker je stric vedno tožil, kako se mu slabo godi. Ko sem postal polnoleten, dobil sem nekaj denarja po svojih stariših, tudi to sva kmalu porabila. Stric Martin pa, ki je prišel večkrat v mesto,

Dolenjem Avstrijskem in vzlasti na Dunaju pridobili mnogo poslancev, ker so jih poprej prav malo imeli; sedaj jih imajo od 72 poslancev v deželni zboru 28 na svoji strani, in med njimi take može, katerih se najbolj bojé židovski liberalci. Dunaj je pokazal pri zadnjih volitvah, da je krščansko mesto in izvolili so v tretjem okraju tudi duhovna-kapelana v deželni zbor. — V **češkem** deželni zboru pričakovati je viharov razgovorov, zakaj štiri stranke se bodo skušale med seboj in politična strast je sedaj zaradi priprav za češko-nemško spravo tako razvnetá, da bo njen plamen gotovo segal tudi v dvorano deželnih poslancev. — Na **Solnograškem**, kjer so imeli doslej konservativci večino, vlada sedaj liberalni deželni glavar; zasluge zato ima znani Lienbacher, ki je pri volitvah dvignil se zoper svojega škofa ter na svojo pest postavljá kandidate in v nekaterih krajih tudi zmagal z njimi. — Na **Tirolskem** bodo italijanski poslanci zahtevali, da naj se laški del Tirol loči od nemškega in naj dobi svoje deželno gospodarstvo. Tega seveda ne bodo dosegli, ker bi bilo tudi za Avstrijo škodljivo, vzlasti zato, ker

Italijani Tirolski vedno le na Laško gledajo. — **Italija** je zadnji čas večkrat pokazala, da ni zvesta zaveznica Avstriji in tudi Crispi, ki je hotel s svojim govorom polepšati te nakane, ni veliko opravil pri razumnih ljudeh. — V **Bosni** bi bila rada neka Turkinja pristopila katoliški veri, a avstrijska katoliška vlada ji je stavila zapreke, celó nadškofa so zato oestro prijemali, dva pošena katoličana zaprli, enemu od teh celó službo odvzeli; nazadnje, ko je dekle pred sodnikom pokazalo, da prostovoljno in brez sile prestopi v katoliško cerkev, izročili so jo škofu. S takim postopanjem si Avstrija med katoliki v Bosni gotovo ne bo pridobila zupanja. — **Ogrska in avstrijska vlada** se razgovarjate, kako bi odpravile naš srebern denar in namesto njega uvedle zlato; najbrže bodo pri tem menjavanju največ dobička imeli judje. — V **Testnu** na Švicarskem so zopet na krmilu konservativci, katere so odstranili uporniki-prostozidarji; vidi se, da so imeli pri tem upor na široko razpletene mreže tudi z veljavnimi možmi v glavnem svétu, ki sedaj odločuje te neugodne razmere; vrana pa še nikoli vrani ni izključevala očij.

Kaj je novega po Slovenskem?

Kranjsko. V Trbovljah je padla delavcu Kotu iz Radeč na glavo sekira, katero je po neprevid-

nosti spustil iz rok delavec Martin Jakoš; sekira je zadela Kota z ostrijo na hrbet ter ga nevarno

norčeval se je še vedno z menoj rekoč: „Le trudi se, stric je bogat in vse bo tebi zapustil ha, ha!“ — Nič nisem rekel na to, vedel sem sicer, da ne bom dobil ničesar, ker ni imel družega, kakor na pol podrto bajto, a smilil se mi je stari mož, ki ni imel nikogar na svetu, da bi mu postregel na stara leta. Vendar zgodilo se je drugače, kakor mi je pre-rokoval Martin.

Nekoč namreč nenadoma zbolí moj stari stric in precej pridejo k njemu tudi Martinovi. Hišica, so si mislili, bo pa le dobra, ako jo dobimo. Umirajoči bolnik se jim je zahvalil ter jim rekel, da se jih je tudi v oporoki spominjal.

Stari mož kmalo nato umrje in bil je priprosto pokopan. Po pogrebu odpró oporoko, ki se je glasila, da hišico dobi stric Martin, da naj ne pozabi odpreti skrite omarice na steni, Kristofu pa — to je bilo moje ime — naj za njegov trud izroči staro ponošeno suknjo in kapico, katero je pokojnik vedno nosil, zraven še dve podobi, ki edini viseti na steni v hiši.

Martinovi so se krohotali, ko se je prebrala oporoka. Martin hitro vzame obrabljeno suknjo in

kapico, sname s stene stare nič vredne podobe, ter mi podá vse to rekoč: „Ná Kristof, svoje bogastvo; sedaj pa nič ne potrebuješ na svetu.“

Jaz sem bil seveda zelo potrít; mislil sem si, da bo hišica, če tudi ni veliko vredna, le moja, a sedaj mi dá nekaj starih cunj, kakor da bi se norčeval z menoj. Žalosten se vsedem k peči na klop ter premišlujem, kaj bi počel.

„Kristof“, pravi Martin, ko me vidi žalostnega, „poskusiti vendar moramo, kako ti stoji suknja in kapica, katero si podedoval.“ S silo mi je hotel vzeti iz rok suknjo ter mi jo ogrniti, jaz sem se branil ter jo trdo držal; pri tem pa se je raztrgala stara suknja po šivu. Ko hočem suknjo za silo popraviti, zagledam med suknom in podlago sivkast papir; ko ga izvlečem, vidim, da je lep stotak in ko natančneje pregledujem, najdem v suknji še tri druge stotake, tako, da sem s staro suknjo podedoval štiristo goldinarjev. Ko je Martin zagledal prvi stotak, hotel mi je ugrabiti suknjo, a jaz sem se mu uprl z vso silo.

„Sedaj nisem več otrok, da bi pometali z menoj, kakor bi se vam poljubilo.“

ranila. — Zračunali so, da je lansko leto od 100 umrlih ljudi na Kranjskem jih umrlo za jetiko 14. Pač res je, kakor pravi narodni pregovor, da je zdravilo za jetiko pravičnega mlinarja klobuk. — Pri občinski volitvi v Loškem potoku je bil za župana izvoljen Jakob Kordiš, za svetovalce J. Gregorič, Jan. Knavs in J. Bambič. — V Rateče so dobili nove orglje, katere sta izdelala brata Zupanova v Kamnigoricah. — Dr. Bizjak, doslej odvetnik v Brežicah, preseli se 31. jan. l. 1891 v Radoljico. — V Željnah pri Kočevju je ogenj uničil devet hiš z gospodarskimi poslopji. — Pri občinski volitvi v Št. Rupertu je bil za župana izvoljen posestnik Ferdin. Dolar iz Kota; za svetovalce pa F. Stergar, J. Bercar, F. Zupančič, Josip Majcen, grof Anton Barbo, Jos. Jelenec, Fr. Pavlin in V. Majcen. — V Ilirski Bistrici je 4. t. m. umrl gospod Aleks. Ličan, mnogoletni župan bistriški, trgovec in posestnik, odlikovan s srebrnim križcem s krono. Pošten mož, veren kristijan in zanesljiv narodnjak naj počiva v miru! — Poskušnjo za župnike so dovršili prve dni oktobra ti-le gospodje: Janez Kunaver iz Poloma na Kočevskem, Anton Lesjak iz Dobrove, Jan. Možina iz Slavine in Janez Šega iz Vodice. — Osnovale se je učiteljsko društvo za novomeški okraj; v odbor so voljeni gospodje: F. Kaliger, Al. Potokar, D. Judnič, M. Šribar, Alojz Jerše, K. Kristof in J. Jarm. — Ljubljanskim davkoplačevalcem na znanje: Nekateri hišniki so mnenja, da morajo plačati vsled novega selilnega

reda domarino (hišni davek) za zadnje četrletje še le meseca novembra. Temu pa ni tako, ker c. kr. finančno ravateljstvo na dotično vlogo mestnega magistrata še ni odgovorilo, in tedaj velja še določba, da se mora vplačati zadnja četrtnina hišnega davka do vštete 14. t. m., in se bodo morale vsakemu, kdor plača pozneje, računati tudi zamudne obresti. Istotako je do 14. t. m. plačati tretji del dohodarine. Pri tej priliki opozarjamo še davkoplačevalce, da je popoldne pri mestni blagajnici in davkariji čas od 3. do 4. ure odmerjen za poslovanje s strankami, ker pozneje morajo uradniki sestaviti računski sklep ter vknjižiti vse dohodke, oziroma troške itd. — V Boh. Bistrici je pogorela tovarna kranjske industrijske družbe. — Zaslužni profesor in slovenski pisatelj o. Ladislav Hrovat je stopil v pokoj ter mu je cesar v znamenje priznanja podelil zlati križec za zasluge s krono. — Družbi sv. Cirila in Metoda je podaril profesor dr. F. Celestin v Zagrebu 100 gld. — V Smledniku so imeli občinsko volitev, ki je bila živahna vzlasti v tretjem razredu. Trbojci z g. baronom bi bili radi imeli novega, drugi občinarji pa so za dosedanjega vzglednega in za občino posebno skrbnega župana Ant. Burgerja. — Kontrolni shod rezervnikov in dopustnikov za sodniški okraj ljubljanske okolice bo v vojašnici pri sv. Petru ob 9. uri dopoldne, in sicer dne 17. oktobra za občine Št. Jurij, Grosuplje, Lipljene, Šmarje, Račina, Slivnica, Studenec, Iška Vas, Iška Loka, Pi-

Zdaj pa hité Martinovi iskat po hiši, kje bi bilo kaj skritih denarjev, najprej odpró skrito omarico na steni, o kateri je pokojnik omenjal v oporoki; v njej najdejo — osem polovičarjev, torej cele štiri krajcarje. Prebrskali in premetali so vse po hiši, a ničesar niso mogli najti. Tudi jaz sem pregledoval po svoji dedščini; v kapici pod podlogo dobil sem pismice, ki je bilo meni namenjeno. Glasi se:

„Predragi moj Kristof! Ko prejmeš v roko to pismo, tedaj bom jaz že pokopan. — Čutim, da bo to kmalo Star sem in mnogo sem skusil na svetu, poznam ljudi, poznam svoje sorodnike, poznam tudi tebe.

Nikdo se ni zmenil za-me, ker so mislili, da nimam nič denarja; edin ti si se me usmilil ter stregel zapuščenemu starčku. Ker si moral zaradi moje skoposti v mojem življenju marsikaj pretrpeti, dolžnost je moja, da saj v oporoki za-te poskrbim. Poslušaj:

1. V suknji moji našel boš 400 gld.

2. Za okvirji stenskih podob našel boš v vsaki po 1000 gld.; v čopku moje kapice zavitih je v papirjih 600 gld. — Skupaj imaš torej 3000 gld.

Vse to je tvoje in nikdo ti tega ne sme vzeti, najmanj še strije Martin, ki me v življenji skoro ni

hotel poznati. — Gospodari modro z denarjem, prihrani ga nekaj za stara leta, a tudi revežev, katerim sem jaz premalo pomagal, nikar ne pozabi! Spominjaj se tudi mene in moli včasih kak očenaš za starega moža, ki te je rad imel, a ti tega nikoli ni pokazal v življenji. Ne posnemaj ljudi, ki nimajo nič srea, stóri dobro, kadar in kjer moreš in smrt ti ne bo strašna.“

Poljubil sem pismice in je varno spravil. Našel sem ves denar, kakor je bilo zaznamovano v pismu. Tri tisoč goldinarjev bilo je mojih in jaz, ki nisem imel za-se dosedaj skoro nobenih potreb, zagotovljen sem bil s tem denarjem za celo življenje.

V tem pride k meni stric Martin.

„Ti sedi tukaj“, mi pravi, „kakor bi se nič ne ménil za celi svet.“

„Kaj pa hočeš, da naj storim?“ ga vprašam.

„Pomagaj mi iskati, da najdemo, kar mi je zapustil strije v svoji oporoki.“

„Saj je vse to ondi natančno zapisano“, mu odgovarjam, „vse posestvo . . .“

„Kaj posestvo? Saj družega ni pri hiši kot majhen vrtič, pa še to je vse bregovito, skalnato in

java Gorica, Želimlje, Tomišelj, Verbljene, Dolnja Šiška; dne 18. oktobra za občine Šmartina, Gorenja Šiška, Št. Vid, Medvode, Ježica, Moste, M. D. v Polju, Podgorica; dne 19. oktobra za občine Brezovica, Dobrava, Log, Vič, Črnuče, Dobrunje; za vrhniški sodniški okraj na Vrhnikih na dvorišču pri Mantovi dne 20. oktobra za občine Borovnica, Horjul, Št. Jošt, Preserje; dne 21. oktobra pa za občine Polhov Gradec, Vrhniko in Črni Vrh. — Umrli je v petek 3. oktobra g. Jakob Mihelič, bogoslovec tretjega letnika. Pogreb je bil v nedeljo dne 5. oktobra ob peti uri iz Gospodskih ulic k svetemu Krištofu.

Iz Šentvida nad Ljubljano, 6. oktobra. Preteklo nedeljo popoldne so napravili šentviški radovoljni gasilci pod vodstvom vrlega načelnika g. A. Belca prijazno zabavno veselico v prostorih „Kraljičeve gostilne“. Večer je bil tem prijetnejši, ker se je vdeležilo zabave tudi več sosednjih gasilnih društev; med drugimi je bilo navzoče gasilno društvo iz Ljubljane pod vodstvom g. Doberleta, iz Kranja, iz Lukovice, iz Polhovega Gradca, iz Šiške, iz Viča in iz Bizavika.

Vsi ti zastopniki so se zbrali v društveni hiši rokodelskih pomočnikov ter skupno korakali s spremljajočo jih godbo na „Kraljičev vrt“, kjer jih je g. A. Belec iskreno pozdravil, omenjajoč, da gasilna društva po vzgledu vrlega vladarja, čegar god upravlja dan praznujemo, delujejo v človekoljubne namene,

in da jih taki prijateljski sestanki v tem plemenitem delu izpodbujajo; želeli je torej pogostnih takih shodov, in zato z radostjo vse došle goste prav pristrčno pozdravlja, vzlasti pa načelnika zveze gasilnih društev, g. Doberleta. Ta se zahvali za prijateljski pozdrav v imenu vseh gostov.

Občinstva sta bila prenapolnena oba obširna vrtova. Veselica s tombolo je donesla gasilnemu društvu blizu 200 gld. dohodka; dobitki so bili lepi in večinoma darovani, za kar ob tej priliki zahvalimo vse blage dobrotnike od blizu in daleč.

Naše mlado gasilno društvo je ta večer pristopilo k zvezi gasilnih društev v Ljubljani.

Suša je tudi pri nas jako občutljiva in vodnjaki so večinoma že brez vode.

S sv. Višarjev, 5. oktobra. (Sklep romarskih pobožnostij.) Danes, to je na rožnivenško nedeljo, smo sklenili božji pot, ki se je, kakor navadno, na praznik Vnebohoda začel. Ta čas (140 dni) je obiskalo Višarje 50.000—60.000 ljudij. Čez 24.400 jih je sprejelo sv. obhajilo. Svetih maš je bilo 534 darovanih, 84 tujih duhovnikov je tu tekom časa maševalo.

Nizka cena železnične vožnje pripelje sicer mnogo romarjev; pa ne mislite, da je to glavni vzrok pomnoženja romarjev. Le lepo vreme je mero dajno. Od leta 1860, ko se je petstoletni jubilej praznoval, ni bilo še sicer nikdar toliko romarjev tukaj, kakor letos. Le leta 1872 je bilo 24.000 komunikantov.

popolno zapuščeno. Ako bi hotel vravnati vrt, da bi imel kaj dobička od njega, stalo bi me več, kakor bi pridobil v desetih letih.“

„Imaš tudi hišo in vso hišno opravo, to je tudi nekaj“, ga zopet tolažim.

„Kaj bo hiša in vsa hišna oprava: hiša vidiš da je vsa razdrta, hišne oprave pa tako strije ni imel nobene. — Veš Krištof, kaj mislim: ti si po starem možu podedoval vse, ali bi ne bil tako prijazen, da bi meni nekaj odstopil, morda oni dve stari podobli, ki ste viseli na steni.“

„Še meni kaj za spomin! Še meni!“ kričali so za njim Martinovi otroci.

Takrat pa se je meni ponudila prilika, da sem povedal Martinu in njegovim, kar mi je bilo že dolgo pri sreč.

„Čudno se mi zdi“, pravim jim, „da kaj tacega morete tirjati od mene. Nikoli niste imeli za-me prijazne besede, ne radodarne roke; ko sem bil pri vas, psovali ste me, kedor je imel čas in za vseh otrok napake moral sem sam trpeti kazen. Enako ste delali z umrlim mojim dobrotnikom. Kadar je prišel do vas, gledali ste ga po strani in čem preje

se je poslovil od vas, tem raje ste ga imeli. Sedaj pa hočete spominov imeti od njega, za katerega niste marali v življenju. — Ker pa nečem enakega povračevati z enakim, dam vsakemu po sto goldinarjev, da boste vedeli, da bodi ljubezen do bližnjega nesebična; Martinu pa rečem:

„Vi ste bili slab prerok, strije Martin; rekli ste mi tolikokrat, da ne bom nikoli toliko pridobil, da bi kedaj spal pod svojo streho; sedaj vedite, da ste se zelo zmotili, zakaj Bog mi jo naklonil toliko, da sem preskrbljen s potrebnim do smrti.“

Tako je pripovedoval Krištof dogodbo svoje dedščine. Sedaj je že star, kakor je bil njegov dobrotnik ob svoji smrti, a vedno je še krepak; ljudje ga zelo cenijo v njegovem kraju, ker jim rad pomaga, in kadar jih zbira krog sebe, vnema jih za pošteno krščansko življenje, ter v dokaz zato rad pripoveduje tukaj omenjeno dogodbo iz svojega življenja, ki ima pač mnogo vrstnic po širnem svetu, kjer vsemogoč...o vlada grda sebičnost in se plaho v kakem kotu skriva prava, nesebična, delavna ljubezen.

Ginljivo je posebno popoldne, ko se vzame doli čudodelna podoba Device Marije in daje romarjem poljubovati.

Največ romarjev pride s Kranjskega, potem z Goriškega. Nemcev je nekda 5—10 odstotkov.

Iz pliberške okolice, 6. oktobra. (Cesarska slavnost in Pliberčani.) Podružnica sv. Cirila in Metoda za Pliberk in okolico sklenila je na dan 5. oktobra t. l. v Pliberku prirediti slavnost na čast imendnevu našega presvetlega cesarja. Kdo bi si bil mislil, da nam zagrizeni pliberški nemškutarji še cesarjevega godú ne bodo privoščili mirno praznovati?! Letali so namreč že nekaj dnij prej okrog, kakor sršeni, in vse krčmarje odgovarjali, naj nam ne prepuščajo svojih prostorov! Pri »zlatem levu«, kjer bi se bila imela slavnost vršiti, se je pa tudi našla v zadnjem hipu zapreka: Na novo naselivša se krčmarica ima sicer patent, ki je že od prej pri hiši, in naznanila je pred časom mestni občini pliberški, da bode ondi oštirski obrt nadaljevala ter začela točiti po stari navadi vino in pivo, za kar je prosila dovoljenja že pred tedni, katerega jej pa zagrizeni mestni očetje pliberški do 6. oktobra niso oskrbeli. Županstvo jej tedaj ni dovolilo točiti ter bila je tako primorana, ogromnemu številu Slovencev, ki bi jej bili pri tej priliki gotovo donesli par desetakov dobička, vrata pred nosom zapreti.

Šli smo tedaj nekateri v gostilno h »kroni« se malo okrepčat, pozneje pa smo se podali na občo željo še v gostilno k Hermanu, kjer je bilo zbrano veliko število Slovencev z vrlimi šmihelskimi pevkami in pevci. Tu se je sedaj pričela prav živahna veselica; zapela se je cesarska himna in vrstilo se je potem več govorov in navdušenih napičnic na svetlega cesarja. Na ulici stražili so pa žandarji, ker je bilo vse mestno prebivalstvo nahujskano in razburjeno proti nam. Slovencem, ki so mirno dohajali v mesto, so se pliberški »kulturträgerji« porogljivo posmehovali; požarni bramborci so pa nalašč vajo napravili, da so imeli priliko zabavljati proti nam ter lomastiti se tam okoli, kjer so bili Slovenci zbrani.

Prenašati smo imeli od nasprotnikov mnogo grdega zabavljanja in psovk, ne da bi se komu kaj žalega storilo; izmej naših so pa na povelje navzočega komisarja iz Velikovca brez posebnega vzroka dva vtaknili v zapor. Jednega je gosp. komisar velikodušno izpustil koj zvečer, drugega pa, ki je prav pošten in vzgleden gospodar ter ni

zmožen komu kaj žalega storiti, še danes (ob 10. uri zjutraj) niso izpustili. Zakrivil je pregrešek bajé s tem, da je hotel preriti skozi na ulici stoječe ljudstvo v gostilno ter mu je to zabraniti hotel občinski tajnik, na kar mu je mož, ne da bi bil hotel koga žaliti, izustil besede »kanalija«, bodem ja vendar smel iti v gostilno?« — in dovolj je bilo. Imel se bode tedaj zagovarjati zaradi razžaljenja stražnega uradnika.

Pliberška gospóda bolje in nižje vrste nam je pa na vse mogoče načine smela kazati svoje sovraštvo, in psovke so letele na nas tako od stoječih po ulicah kakor od onih v hišah. Da nismo dali tej pokvarjeni druhalí povoda do kakega tepeža, smo iz Pliberka kmalo odrinili v prijazni, národni Šmihelj, kjer smo se brez ovire razveseljevali še pozno v noč.

Mej našimi kmeti pa je nastala sedaj velika jeza nad odljudnim obnašanjem Pliberčanov. Dogovoriti se hočejo, da ne bodo hodili več v Pliberk kupovat,*) četudi bi morali drugje dražje plačevati. Pliberk večjidel od Slovencev živi in vendar kaže tako sovraštvo do njih! Ni sicer veliko takih prenapetežev, pa neka liberalna nemškutarska klika ima oblast v rokah in njej se morajo tudi drugi pokoriti, zato bodo pa tudi z dolžnimi vred trpeli, če kmetje mestu hrbet obrnejo. Tej kliki se pa uklanja v najnovejšem času pliberška duhovščina in Slovenci so ondi sedaj skoro brez zastopnikov.

Za danes smo to le na kratko omenili, da naše ljudstvo izvé, da Slovenci na Koroškem sedaj kmalu še svojemu vladarju na čast ne bodo smeli prirejati slavnostij, ker strast nestrpljivih Nemcev jim hoče to zabranjevati. Kaj tacega, seveda, sme le ta izvoljeni narod prouzročiti. Pri drugi priliki pa bomo o tej zadevi še obsirneje govorili ter našim slovenskim bratom marsikaj povedali, kar jih bode gotovo zanimalo.

Našim rojakom pa pravimo: Zapomnite si dobro 5. dan oktobra in pliberških rogoviležev se izogibajte pri vsakej priliki, posebno pa takrat, kadar bi jim imeli nositi svoje težko prislužene krajcarje, s katerimi si bodo tudi v prihodnje kupovali biče, da bodo vas za vašo naklonjenost ž njimi nabijali. Svoji k svojim!

Od Drave. C. kr. okrajni glavar v Ljutomeru, baron Mac Nevin O'Kelly, je prestavljen v Celovec. Na njegovo mesto pride grof Henrik Attems, do-

*) Prišlo nas je nad 200 na slavnost v Pliberk.

Opomba pis.

**) Izraz, tu navaden, ki se v tem slučaju nikakor ni tikal osebe tajnikove.

Opomba pis.

***) To bi bili morali že zdavnej storiti. Opomba pis.

zdaj podtajnik pri ministerstvu na Dunaji. — Far-niki pri Sv. Bolfanku pri Višu blizu Ptuja so letos slavili stoletnico obstanka fare. Ista danes šteje okoli 1015 duš. In kako tamošnji kmetje skrbijo Slovincem za čast in za omiko, lahko se vidi iz sledečega: V tej farici je doma 16 duhovnikov, 1 odvetnik, 1 notar, 1 zdravnik, 4 uradniki, 3 učitelji. Vsi gospodje so vrli slovenski domoljubi: med njimi ne zaslediš nobenega »nemškutarja«. — Slovincem sovražno društvo »Südmark« je dne 17. septembra pri sv. Iliji blizu Maribora kupilo neko kmetijo ter so na isto naselili nemško družino. Slovenskega gospodarja dozdanjega so pogнали po svetu! Z nemškimi naseljenci upajo »frajmaurarski liberalci« zopet pridobiti zgubljeno gospodstvo nad slovenskim kmetom. Toda: Ne udajmo se! — Na cesti blizu Sv. Andraša je Alojzij Čeh s polenom usmrtil Ivana Sarčiča. Hudobneža so orožniki spravili v Ptuj.

Štajarsko. Za deželo je »deželni zbor« blizu to, kar »občinski zbor« za občino. Občinski očetje si »predstojnika« izberejo izmed sebe, deželnemu zboru pa »glavarja« imenujejo svetli cesar. Letos smo izbirali »poslance« za deželni zbor, ki postavno traja šest let. Od svetlega cesarja je dne 21. sept. za »deželnega glavarja« zopet imenovan veleposestniški poslanec grof Wurmbbrand, lastnik grada »Borl« pri Ptui, za »namestnika deželnemu glavarju« je kmetski poslanec dr. Jurtéla, odvetnik v Ptui. Dozdanji namestnik dr. Radaj v Mariboru ni hotel zopet vzprejeti omenjene časti. — Na Štajarskem imamo šest gimnazij ali »latinskih šol«, in sicer po mestih: Celje, Maribor, Ptuj (samo 4 nižje razrede), Gradec (dve), Ljubno. Za jedno gimnazijo v Gradcu so na državne stroške postavili novo poslopje. Isto so na praznik »Marije sedem žalostij« dne 21. septembra slovesno odprli. Prostore in križe za posamezne sobe blagoslovili so knezoškof dr. Zwerger. — Deželni odbor je dovolil, da okrajno zastopništvo v Gornji Radgoni sme na posodo vzeti 20.000 gld., kar se bo porabilo v podporo železnici na Murskem polji. — Od dne 22. do 26. sept. je bilo 112 duhovnikov bivalo na Slatini pri »duhovnih vajah« ali »eksercijah« za duhovnike škofovine mariborske. Pobožnost vodil je P. Klinkowström, jezuit iz Ljubljane. — V mariborsko knezoškofijsko semenišče so letos sprejeti: V četrto leto gospod Viktor Weixler iz Slovenskega Gradca; v prvo leto pa gg.: Ivan Čemažar iz Selc na Kranjskem, Ivan Gorišek iz Zatičine na Kranjskem, Jožef Janžekovič iz Polenšaka, Alojz Kokelj iz Javorja na Kranjskem, Fortunat Končan iz Žalca, Adolf Kovačič od sv. Jakoba v rožni dolini na Koroškem, Ferdo Kralj od sv. Marjete nižje Ptuja, Jožef Meško od Velike Nedelje, Ivan

Novoselec iz Brežic, Matevž Osenjak od sv. Lovrenca na Dravskem polji, Martin Pirtošek od sv. Martina na Paki, Karol Presker iz Polja, France Ramovš iz Smlednika na Kranjskem, Lovrenc Šlamberger iz Hajdinja pri Ptui, Mihael Šket od sv. Križa pri Slatini, E. Trstenjak od sv. Barbare pri Vurberku, Ljudevit Vrtnjak od sv. Miklavža blizu Ljutomera, A. Wresovnik iz Konjic in Kaspar Zernko od sv. Križa nad Mariborom. — Na gimnaziji v Mariboru so vlani začeli v prvem razredu razlagati nauke s pomočjo slovenskega, učenecem razumljivega jezika. Zdaj sta dva slovenska razreda, prvi in drugi. V prvi razred se je letos oglasilo 84 učencev; vzprejeli so skoro vse, in bodo jih podučevali v dveh sobah. Da slovenske šole nemškim »liberalcem« niso všeč, tega ni treba praviti. Toda na Francoskem se po šolah nauki razlagajo s pomočjo jezika francoskega, na Španjskem učijo španjski, na Taljanskem taljanski, na Nemškem nemški, na Turškem turški, ... le na Slovenskem bi to naj ne bilo slovenski? Temu vstavljati se ne bodo več dolgo mogli tudi v ekstranemškem Celji. — Trtno ušico zasledili so blizu Rogatca po okolica: Sv. Trojica, Sv. Mohor, Plat, Tokačevo. — V Sevnici so se v nekej krčmi pivci sprli, vsled tega je mladenič France Mrvič v prsa z nožem zaboden tam smrt našel. — V mestu Ilz na nemškem Štajarskem so imeli grobarja in ponočnega paznika, ki se piše Ivan Rabelj. Tega imena pač ni rabil brez pomena. Svojo ženo je že leta 1882 na drugi svet poslal s pomočjo mišnice; brata je vrgel v potok, da je utonil; dva moža je pretepel, da sta vsled bolečin umrla; ljudi je »ukanjeval« ali goljufal; kradel denar in druge reči ter požigal poslopja. Pred ljudmi delal se je jako pobožnega, vsled tega niso mislili, da bi v njegovem trupu tičala grozno črna duša. Letos prišli so hudobnežu na sled. Sedaj so ga pri porotnih sodbah v Gradcu obsodili k smrti na vislice. — Hlapec Jože Pek, doma od Slovenjebistrice, je na polji blizu Gradca oropal neko kuharico vzevši jej 60 gld. Za to so mu pri sodbi odmerili 5 let hudo ječo in vsak četrletje trdo ležišče.

Na obrežji Hublja, 10. oktobra. Kje pa je to, boš prašal? Tam, kjer meji voda Vipavsko-Goriško od Vipavsko-Kranjskega. Voda sicer deli, a ljudje nismo razdeljeni, saj nas veže trden zidan most. To smo pokazali pretečeno nedeljo. Goriška-Ajdovška podružnica sv. Cirila in Metoda napravila je zabavno-poučno veselico na korist slovenskim šolam, a sosedni kranjski Šturci so z veseljem sodelovali. Kako tudi ne? Saj smo vsi Slovenci. Razdeliti nas ne morejo ne vode ne gore, tem manj umetne meje, kjer nas vse druži mili materni jezik. In kako prijetno je bilo pri taki vzajemno-složni veselici! Kako milo in zopet krepko,

kako resno in zopet šaljivo donele so nam na uho domače pesmi! Tako ubranega petja bi se človek ne naveličal poslušati, zato smo klicali po odpeti pesmi: »Še enkrat, še enkrat!« Gospôda in kmetje, omikani in priprosti poslušali smo z veseljem bodisi zopetno igranje na glasovirju ali raz oder priljubljene skladbe.

Na koncu bila je igra: »Zamujeni vlak«. Oj to smo se smijali mojstru Petru, ki je železnico zamudil, pa si zato najel poseben vlak! Celó stara pesem: »O ti vojaški boben« bila je tako prikladna, da smo jo hoteli še enkrat slišati. Se pa tudi z lepa ne poje tako ubraño, kot naša četvorica.

Tisti dan je bil tudi blizo nas, komaj pol ure stran, očiten ples. Koliko denarja potrošijo ljudje za tako rajanje na prostem! Kako trudni in motne glave se podajo drugi dan na delo! A glejte, tu smo imeli razveseljevanja poštenega, poučnega in razvedrilnega za malih 30 kr., in še vemo, da se bodo ti krajecarji obrnili za dobro stvar, namreč za slovenske šole v tistih krajih, kjer je za slovenske otroke materni jezik in slovensko poštenje v nevarnosti.

Bi li ne bilo mogoče, kaj enacega napraviti še drugikrat in drugod?

Cerkev in šola.

Krščanski detoljub.

list za krščansko vzgojo in rešitev mladine, izšel je v 3. zv. s priložo: Dobra spoved (obtožba grehov). — Vrejuje ta list g. Anton Kržič. Ta zvezek donša daljši spis: Skrbite otrokom za blagoslov božji, kateri osoljen z mnogimi zanimivimi vzgledi podučuje vzgojitelje, kako voditi otroke, da jim je v življenju zagotovljen pred vsem potreben blagoslov božji. Nadaljujejo se tudi v tem zvezku spodbudni vzgledi bogoljubnih mater. — Iz društvenega poročila je omeniti, da vedno raste število udov vzlasti ondi, kjer se gg. duhovniki zanimajo za to društvo; v ta namen je želeti, da se udom z lepimi cerkvenimi slovesnostmi in govori priljublja katoliško društvo detoljubov, kateremu namen je po svojih skromnih močéh delati na to, da se kolikor mogoče hitro in ugodno reši šolsko vprašanje v Avstriji. Po teh besedah zdi se, da nam ni potreba še posebej tega društva priporočati v podporo.

Kruh nebeški ali navod pobožno moliti presveto Rešnje Telo.

To je znana, Slovincem priljubljena molitvena knjižica, katera je sedaj izšla že v četrtem pomnoženem natisu. Molitvenik je bil že večkrat ocenjen in pohvaljen, zato nam tukaj ni potreba obširneje govoriti o njem, le željo izražamo vzlasti udom bratovščine presv. Rešnjega Telesa, da bi prav pridno segali po tem „Nebeškem kruhu“, ker skoro ne najdejo bolj pripraviše knjige za češčenje Najsvetejšega, kakor je ta Zupančičeva. — Velja 1 gl. 20 kr.

„Vdovsko učiteljsko društvo“

za Kranjsko zborovalo je dné 2. oktobra po sv. maši v šentjakovski cerkvi v mestni dvorani. Zbranih je bilo 41 udov, predsedoval je preč. g. dr. Anton Jarc, omenil važnejih zadev društva in

potrebe, da se pravila preuredé. — Tajnik pravi, da šteje društvo 81 udov, ter da je 16 udov na novo pristopilo. Rednih sej je bilo mej letom več, enem udu se je dalo 30 gld. podpore, a s tem ni zadovoljen, on prosi več podpore. Najvažnejša točka današnjega zborovanja pa je preosnova pravil, za kar so bili udje povprašani, so li za preosnovo ali proti nji. Mnenja so različna, o tem sklepal bode današnji zbor. Blagajnik poroča: Prihodka je bilo 3.404 gld. 31 kr., izdalo se je 3.052 gld. 88 kr. Vse društveno premoženje pa znaša 45.750 gl. — Od društva je bilo 10 udov in 20 sirot podpiranih. Na dolgu pa je 52 gl. — Poročilo se odobri, pregledovalci računov pa so voljeni gg. Cepuder, Kokali in Armič.

Zbor dovoli učiteljski vdovi 20 gl. in nekemu učitelju 50 gld. podpore

Blagajnik pove, kaj je odbor vodilo, da je predložil preosnovo pravil za današnji občni zbor, kajti tudi pravne razmere učiteljev so se v teku let, kar društvo obstoji, spremenile.

G. Bahovec govori splošno zoper preosnovo, a njegov predlog, da bi se prešlo na dnevni red, bil je z 31 zoper 10 glasov odklonjen.

Tajnik gosp. Franc Govekar bere potem paragraf za paragrafom, kateri so bili vsi z večino glasov sprejeti, le § 11. se v tem nadomesti, da dobé sirote takoj po očetovi smrti 30, oziroma 60 gld. podpore in pri § 12. se imajo pa izpustiti besede „ako nimajo kacega družega dolga pri društvu“.

V odboru ostanejo gg: Dr. Ant. Jarc, Praprotnik Andrej, Močnik Matej, Govekar Ivan, Stegnar Feliks, Tomšič Ivan, Žumer Andrej, Borštnik Janez in Cenčič Jernej. Predsednik navzoče zahvali in zaključí po 12 uri zborovanje.

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Slovenske posojilnice. V minolem l. 1889 je bilo 35 slov. posojilnic, in sicer na Štajerskem 15, na Kranjskem 10, na Koroškem 8 in na Primorskem 2. Vse slovenske posojilnice so gospodarske zadruga v zmislu postave iz l. 1873. z neomejenim ali omejenim poroštvom. Neomejeno poroštvo ima 25 posojilnic, omejeno pa ostalih 10. Ker pa so posojilnice z neomejenim poroštvom večje veljave, zato večkrat že obstoječa posojilnica z omejenim poroštvom svoja pravila premeni tako, da se preustroji v zadrugo z neomejenim poroštvom.

Najstarejša slovenska posojilnica je „Obrtniško pomočno društvo“ v Ljubljani; dalje posluje ljutomerska posojilnica 18 let, šentjakobska v Rožu 17, šoštanjka 16, mozirska 15, ormoška 14 let itd.

Denarni promet vseh posojilnic je koncem l. 1889. znašal 7.910.076 gld., in sicer štajerskih 4.310.526 gld., kranjskih 2.954.469 gld., koroških 536.825 gld. in primorskih 108.256 gld. Največ prometa je imela celjska, potem metliška, mariborska, ptujska itd.

Zadružnikov ali udov se imele vse posojilnice 18.843, ki so vplačali deležev za 356.368 gld. Hranilne vloge so znesle 3.136.503 gld., posojila pa 3.632.883 gld. Posojila so se dajala pri 23 za-

vodih po 6%, pri 8 pa po 5-5% itd.; hranilne vloge pa se obrestujejo pri 20 posojilnicah po 5%, pri 9 po 4-5%, pri 5 po 4% in pri ormoški še celó po 6%.

Gotovine v blagajnicah so imele posojilnice 104.231 gld., naloženega denarja 219.436 gld.; čisti dobiček je znesel 49.532 gld.; upravni troški so znesli 25.182 gld.; davki 6301 gld.

Najvažnejši odderek slovenskih posojilnic pa so rezervni fondi ali prihranjene zaloge, ki so prava lastnina naših zavodov; in ti rezervni fondi znašajo 184.626 gld.

Ker so slovenske posojilnice v obče jako koristne in potrebne, želimo jim mnogo najboljšega vspeha.

Tržna cena v Mariboru. Pšenica 6 gld. 5 kr., rž 4 gld. 40 kr., ječmen 4 gld. 30 kr., oves 3 gld. — kr., koruza 5 gld. 20 kr., proso 5 gld. 40 kr., hajdina 4 gld. 90 kr., krompir 1 gl. 60 kr., vse po hektolitr; kilo fižole 10 kr., leče 28 kr., graha 20 kr., riže 28 kr., sladkorja 34 kr., sljiv 20 kr., čebula 5 kr., komina 50 kr., govedina 56 kr., teletina 60 kr., svinjetina po 56 kr.; liter prose-nega pšena 10 kr., mleka svežega 10 kr., posnetega 8 kr., žganja 60 kr., piva 20 kr., jajce 3 kr.

Razne novice.

(O nemških šolah) v Ljubljani so se pritoževali ljubljanski mestni očetje popolno po pravici, kako da ponemčujejo slovenske otroke; čudno se nam vendar zdi, da o tem tožijo taki slovenski mestni očetje, ki sami svoje otroke pošiljajo v — nemške šole.

(Tridnevnik) na čast zveličanemu Janezu Gabrielu Perboarju se je dné 6., 7. in 8. oktobra posebno slovesno vršila v cerkvi Jezusovega Srca v Ljubljani. Izšla je pri tej priliki knjižica, ki popisuje življenje tega res čudovitega svetnika; stane samo 10 kr.

(Pocinjena lončenina.) Mestni magistrat ljubljanski objavil je naslednje pojasnilo: „Mestnega magistrata prepoved prodaje „pocinjene“ lončenine so nekateri napak umeli, nekateri pa morebiti tudi navlašč napak zavijali. Zato se magistratu primerno zdi, pojasniti, da je prepovedana prodaja samo take pocinjene lončenine, katera ne odgovarja zdravstvenim zahtevam, to je take, ki je slabo pocinjena; dovoljena pa je prodaja pocinjene lončenine, ki zdravju ni nevarna, namreč take,

v katere osteklenini ali glazuri se kovinski okisi ali sploh ne nahajajo, ali pa vsaj le v taki količini in spojin, da ne morejo škodovati zdravju.“

(Iz Sorice.) V petek, dné 3. oktobra, ob 1/2 10 nastal je ogenj v spodnjih Danjah in je hipoma upepelil 8 gospodarjem vsa poslopja in vse imetje. Zgorelo je tudi več prešičev. Rešili niso skorej nič, nekateri le to, kar so na sebi imeli. Ravščina velika, in še tem večja, ker so lé-ti že pred 10 leti pogoreli in se že takrat močno zadolžili. Nekateri nimajo kar nič upanja, da bi mogli postaviti poslopja. Razven dveh so bili sicer zavarovani, ali le za male svote. — Župnijski urad v Sorici (p. Zelezniki) priporoča jih usmiljenim in dobrim ljudem, ter prosi slavna vredništva, naj blagovolijo nabirati in sprejemati mile darove za ponesrečene.

(Obsojeni »Nemci« v Celji.) Spomenice na sokojsko slavnost ob Malej Gospojnici je sodnik razdelil tako-le: Rutar, pomočnik pri trgovcu Smidlu, je s palico napadel sokolca Doljana; s tem »junastvom« si je prislužil 3 dnij zapora. Schaupt, agent pivarne Götz v Mariboru, je zavratno na-

padel in s palico po glavi ranil gosp. Porekarja, nadučitelja na Humu poleg Ormoža; obsodili so agenta v zapor za 14 dni, plačati mora zdravila 33 gld. 28 kr. in vse tožbene stroške. Alfred Aufarth s Ponikve dobil je za pokoro 5 gld. plateža ali 24 ur zapora, Andrej Leskovšek 48 ur zapora, Pregl pri trgovcu Hummerju 5 gld. globe ali 24 ur zapora.

(Porotne sodbe v Celji.) V Dupljeku pri Mariboru so se dne 19. julija fantje pretepali. V boju je Andrej Merčnik usmrtil Antona Kuharja. Zaslужil je pol tri leta hude in vsaki mesec s postom poostrene ječe. — Hlapec Jurij Pintar, 17 let star, doma od Sv. Jarneja, je delal in izdajal cinaste dvajsetice; za novi denar si je »kupil« stanovanje in živeža za 7 mesecev v težki ječi, a postil bo se po jedenkrat v mesecu. — Dne 10. julija so se plesalci spri v nekej gostilni v Soboti blizu Marenberga. Drvar Gregor Krobat od Sv. Ožbalta je Valentina Čuhlika ranil tako, da je ranjenec dne 27. julija umrl. Drvarju so prisodili 3 leta hude ječe. — Terezija Fojt iz Ruš je že znana in večkrat kaznovana tatica. Sedaj so jej zopet »pridnost« obdarovali s hudo in s postom poostreno ječo za 8 let. — Krčmar Muhm je v Razvanji blizu Maribora poslal Irgoliča na drugi svet. Za toliko »prijaznost« so mu določili 5 let hude ječe.

(Umor.) Na potu iz cerkve se mladeniča Gregorija Šmida iz Podgorja pri Sevnici napadli nekateri fantelini ter ga s kamenjem in z noži ranili za smrt. Groza!

(Nesrečno padel) je Gradišnik, posestnik pri Staremgradu blizu Dobrne. Starčeku se je pri delu spodrknila noga in vsled padca se mu je razklala kost v desnem stegnu.

(Pogorela) je hiša z gospodarstvenim poslopjem Stropniku pri Novicerkvi poleg Vojnika; pravi se, da so zakurili otroci.

(Duhovniške premembe v lavantinski škofiji.) C. g. A. Medved, kapelan v Šoštanju, gré v zavod dell' Anima v Rimu; č. g. M. Škerbec je premeščen od sv. Križa pri Slatini v Laški Trg in od tod čast. g. M. Štabuc v Šmarje; k sv. Križu pri Slatini pride č. g. Fr. Cerjak iz Pišec.

(Ogenj.) Zadnjo soboto okolu osme ure zvečer je začelo goreti v vasi Radlek, fare bloške. Ker ni bilo brž vode in ljudi pri rokah, je ogenj čedalje bolj segal okolu sebe in vpepelil šestim gospodarjem pohištvo in pridelke. — Zažgal je bajé malovreden pastir, ki so ga od hiše pognali; želeč maščevati se, je zlezel na kozolec in ondi prav pod streho zapalil. Gasilno društvo in Starega Trga pri Ložu je takoj prihitelo na pomoč, pa brez vode ni moglo dosti storiti. Raztrgali so hitro eno streho, da so

na ta način ogenj omejili in pomagali ljudem iz hiš iznesti notranjo opravo.

(Le beljak!) V Parizu je živel imeniten pevec, po imenu Levasor, ki je imel poleg lepega glasu tudi lepo srce. Neki župnik v okolici naprosi tega pevca, da bi v njegovi cerkvi hotel peti pri neki slovesnosti, katere čisti dobiček je bil namenjen revežem. Ko pevec obljubi in ljudje zvedó, da bo Levasor pel, prihitelo je tudi mnogo Parižanov k slovesnosti in župnik je nabral za dobrodelni namen mnogo več, kakor je pričakoval. Zato se je hotel tudi pevcu hvaležnega skazati. Vzel je lepo ozaljšan narejen pirh ter je vanj vložil deset cekinov; ta pirh pošlje pevcu. Nekaj dni pozneje dobi pismo od Levasorja: »Gospod župnik,« piše pevec, »zeló me je razveselila Vaša prijaznost. Gotovo ste kje zvedeli, kako rad jaz vživam jajca in ste mi zato tak lep pirh poslali. Prelepa Vam hvala! Vendar enega niste vedeli, da jaz od jajca pojém le beljak, rumenjak pa darujem revežem.« — Temu pismu je bilo priloženih od župnika mu poslanih deset cekinov-rumenjakov, katere je pevec daroval revežem.

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 6. novembra.

Listnica urednikova: Sl. uredništvu „Slor. Nar.“: Z ozirom na notico v Vašem listu z napisom: „Pobožne laži“, Vas tudi javno pozivljam, da objavite dotično moje pismo gledé na poravnavo tiskovnih pravi; svet naj vó, kako se pišejo „ponižna“ pisma.

Loterijske srečke.

Trst	4. oktobra:	60,	10,	26,	82,	12.
Ljubljana	4. oktobra:	85,	47,	87,	43,	56.
Gradec	11. oktobra:	59,	12,	36,	41,	37.
Dunaj	11. oktobra:	58,	53,	74,	45,	2.

Določno ponavljamo, da se na naročevanje brez h kratki poslane naročbine ne ozira. Kadar se naročuje ali kaka sprememba naznanja, prosimo lepo, da se razločno vselej zapiše ime naročnikovo, kakor tudi ime pošte, kam naj se pošilja.

Opravništvo „Domoljuba“.

Tržne cene v Ljubljani

dne 1. oktobra.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	6	50	Špeh porojen, kgr.	—	68
Rež,	4	55	Surovo maslo,	—	75
Ječmen,	4	22	Jajce, jedno	—	3
Oves,	2	76	Mleko, liter	—	8
Ajda,	4	87	Goveje meso, kgr.	—	60
Proso,	4	39	Telečje	—	62
Koruza,	5	4	Svinjako	—	62
Krompir,	2	32	Koštrunovo	—	36
Leča,	10	—	Pišane	—	45
Grah,	10	—	Gulob	—	15
Fižol,	8	—	Seno, 100 kgr.	1	51
Maalo,	kgr.	—	Slama,	1	78
Mast,	—	70	Drva trda, 4 mtr.	6	40
Špeh svež,	—	62	„ mehka, „	4	40

Domača tvrdka!

Fr. Petrič,

6 Špitalske ulice **V LJUBLJANI** Špitalske ulice 6
(poleg Lingerjeve ulice)

priporoča svojo bogato zalogo

najraznovrstnejšega modnega in kramarskega blaga,
posebej še

sukno za moške in ženske obleke

dalje močno, lepo **volneno blago** dvojne širokosti meter od **50 kr.** višje.

Največja izbira najcenejših robcev za na glavo svilnatih, volnenih v najrazličnejših bojah, dalje **platno, kotonina, hlačevina**, volneno blago belo in barvano.

Najnižje cene!

(10-2)

Vodnikovo kamenosekarstvo

v Ljubljani, kolodvorske ulice,

častiti duhovščini in slavnemu občinstvu uljudno naznanja, da je preskrbelo na novo z raznimi spominki svojo **največjo zalogo vsakovrstnih nadgrobnih spomenikov** ter se priporoča istim za obilno naročbo. Prečastitim farnim predstojnikom se najuljudneje priporoča za naročbo **umetnih ocrkvenih del**, kakor **altarjev, obhajilnih miz** itd., sploh vsega v to stroko spadajočega dela po najnižji ceni. (15-15)

pripravljena od lekarja **GABR. PICCOLI**-ja v Ljubljani, je uplivno zdravilo, katero krepi želodec, mehča, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo spadajočih snovi ter ni nikako drastično učinkujoče, marveč lahko, delovanje organov urejajoče zdravilo, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav delj časa rabi.

Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v skatljah po 12 steklenic za gl. 136; po 24 za gl. 260; po 36 za gl. 384; po 44 za gl. 426; po 55 za gl. 526; po 110 za gl. 1030; po 550 za 50 gl.

Dobiva se v steklenicah po **10 kr.** le v Ljubljani v lekarni „Pri angelju“, Dunajska cesta, v steklenicah po **15 kr.** prodaja se skoro v vseh tu- in inozemskih lekarnah. (60-1)

Najnižje cene

Največji izbor.

Skrbno izdelovane

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch,
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

(6)

Najcenejši, najboljši, preskušen, rujavi lesni pomaz

BARTEL-ov izvorni carbolineum

varuje trajno (16-10)

pomazane plotove, kolarnice, skladišča, vozove, gospodarsko orodje, tla itd. pred gnjilobo, glivami, oštorjenjem in žuželkami. V hlevih razkušuje.

1 kgr. zadostja za 6 kvadratnih metrov. Pregled brezplačno. Kakovost neprekošeno zagotovljena. 5 kgr. 1.50 gl., 100 kgr. 16 gl. z Dunaja.

Najcenejša karbolna kislina, karbolno apno, kolomaz.

Mihael Barthel in drugovi,

kemijska tovarna v Ratisboni in na Dunaji, X. okraj, **Keplerstrasse Nr. 20.**
(Ustanovljena 1781.)

Zaloga imata brata Eberl v Ljubljani.

Obrabljene pismene marke kupuje vsak čas

G. Zechmayer, Nürnberg.

Obrazci zastoj. (15-11)

Katoliška Tiskarna

v Ljubljani, Valvazorjev Trg št. 5

se priporoča preč. duhovščini, društvom, trgovcem, občinskim uradom in slav. občinstvu za vsakovrstna v tiskarsko stroko spadajoča naročila.

Hišni telegraf
brez telefona
le gld. 4.50
in višje.

Posamezni deli
za napeljavo
strel vodov,
hišnih telegrafov
in
telefonov

so vedno na razpolago.
Za dobro, zanesljivo in točno
delo jamči, cena je kar mo-
goče nizka.

Josip Rebek,

(prej Karol Ahčin)

ključarski mojster,

13 Francovo nabrežje Ljubljana Francovo nabrežje 13.

priporoča svojo izborno zalogo lepo, natančno in trpežno izdelanih

šteditlnih ognjišč

okov za okna in vrata; izdeluje tudi

železne ograje

v vsakovrstnih oblikah po poslanih vzorcih ali lastnem načrtu in sploh **vsa ključarska dela** po najnižji ceni.

Sprejema naročila iz mesta in z dežele ter je izvršuje točno, po ceni in zanesljivo.

Posebno opozarja na svojo **na Kranjskem največjo zalogo**

elektrotehničnih proizvodov

katera omogočuje najzanesljivejšo vpeljavo **telegrafov** in **hišnih telefonov** v poljubni dolgoti. Slednja priporoča še posebej cenjenim gg. trgovcem in tovarnarjem v varstvo pred tatovi in svrhu hitrega poslovanja.

Prečast. duhovščini, veleposestnikom, tovarnarjem in sploh hišnim posestnikom se priporoča za napeljavo

strel vodov,

katera napeljuje na stolpe, dimnike in poslopja po najnovešem zanesljivem načinu; popravi tudi že napeljene pohabljenе strel vodove, katerih zanesljivost preizkuša z navlažjo za to naročenim „elektrometrom“.

(20-5)

J. & S. KESSLER v BRNU,

7 Ferdinandove ulice 7.

Največja, najcenejša zaloga pomladnega in letnega blaga.

Poletensko

grehenasto sukno,

ki se da priti in je jako elekantno in trdno za gospode, dvajsetih boj, 20 cm. širokosti za

celo obleko

6-5 metra le 3 gld.

Kakor le jedenkrat kupi, priti se, kako izvrstno se da priti in kako trdno je.

Brnska sukna

se razpoložijo po čudovito nizki ceni in sicer:

po gl. 3-75 3-10 m. za celo obleko.

po gl. 5.50 3-10 m. za boljše obleko.

po gl. 8-50 3-10 m. za fino obleko.

po gl. 6-— 2-10 m. za ogrtač, franc. piquet-gilet za gl. 1-50.

Blago za talaje za prečast. duhovščino (tudi za polne sukne) 1-20 m. široko.

gl. 1-50 meter . . . . .

Orni perjavines in doskins za salonske obleke po 3-25 m. od gl. 10-— naprej.

Elegantno in bogato omišljeni uzenci se pošiljajo gospodom krojačem brezplačno.

Coniki e perlu za gospode in gosp. e galanterijah, uzenci sukna in rezaneha blaga brezplačno in franke. Pošilja se s poštnim povzajem. (16-14)

Modno blago za gospode.

Kerirano in črtasto blago 60 cm. šir. za ponosne sukne in otroška oblačila, 10 m. . . . . gl. 2-50.

Joupen in trzično blago v vseh modnih barvah 10 m. prve vrste gl. 3-50, druge vrste . . . . . gl. 2-80.

Kupi se e prilikl Zeif-biogo, pristo in krasne barve, 75 cm. široko 10 m. le . . . . . gl. 3-50

Brokat in Jacquard-blago, 60 cm. široko, vs. h. modnih barv, 10 m. gl. 3-60.

Dmodno blago, čista volna, 10 m. prej gld. 10, se-daj le . . . . . gl. 6-50.

Nirvy, 90 cm. šir. nežno črtano modno blago v najnovejših barvah 10 m. le . . . . . gl. 4-50.

Kasir, dvojna širjara, črno in barvano, 10 m. 4 gl.

Volnjeni atlas, dvojna širjara, volneno blago, črne in drugačne modne barve . . . . . gl. 6-50.

Modroslatan krtan, 10 meter . . . . . gl. 2-50 in . . . . . gl. 3-20.